

AKTUALITĀTES SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANĀ

MAIJS 2024

LATVIJĀ:

- Izmantojot ES fondu sniegtās iespējas, turpmāk nevalstiskās organizācijas varēs īstenot vairāk konferences, konsultācijas, lekcijas, seminārus, darbnīcas, interešu nodarbības, kā arī citus atbalsta pasākumus, kas paredzēti, lai mazinātu sociālās atstumtības un diskriminācijas riskus cilvēkiem, kuri tiem pakļauti, dzimuma, invaliditātes, vecuma, etniskās piederības, reliģiskās pārliecības vai seksuālās orientācijas dēļ. Labklājības ministrija aicina biedrības un nodibinājumus iesniegt projekta pieteikumus par diskriminācijas mazināšanas pasākumu īstenošanu. Projektu iesniegumu pieņemšana notiek no 2024. gada 9. maija līdz 8. jūlijam.
- Š.g. 1. maijā Latvijā oficiāli stājās spēkā Eiropas Padomes Konvencija par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu.
- Sievietes uzņēmējas, kas darbojas lauksaimniecības un pārtikas nozarē, maijā varēja pieteikties biznesa atbalsta programmai, ko organizē Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta zināšanu un inovāciju kopiena. Sešu mēnešu laikā uzņēmējas varēs mācīties, tikt ar mentoru, attīstīt savu biznesa ideju un programmas noslēgumā piedalīties konkursā, kur labākās idejas autore saņems 10 000 eiro biznesa idejas attīstīšanai.
- Lai iedrošinātu meitenes nākotnē izvēlēties eksaktās un dabaszinību studijas, Rīgas Tehniskā universitāte ir uzsākusi iniciatīvu “Meitenes STEM”. Šī RTU Bērnu un jauniešu universitātes interešu izglītības programma paredz iespēju 2.-9. klases meitenēm piedalīties RTU zinātnieču praktiskajās nodarbībās un izzināt zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātikas pasauli. Nodarbības sāksies septembrī un tām var pieteikties tiešsaistē.

- Latvijas standarta sistēmā ir reģistrēts jauns ISO standarts “Cilvēkresursu vadība, Dažādība un iekļaušana”, kas sniedz vadlīnijas uzņēmumiem, valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām dažādības un iekļaušanas jautājumu vadībai, kā arī nevienlīdzības novēršanai. Latvijas standarta izveidi un reģistrēšanu iniciēja Sabiedrības integrācijas fonds.
- Sabiedrības integrācijas fonds maijā aicināja darba devējus iesaistīties dažādos Eiropas Dažādības mēneša pasākumos. Tā, piemēram, 24. maijā norisinājās sociālā uzņēmuma “Ligero” un biedrības “Ilgspējīgas uzņēmējdarbības atbalstam” organizētais Darba iespēju fesivāls “Visiem!”, kā arī Sabiedrības integrācijas fonds īstenoja vebināru “Kā mērīt dažādību organizācijā”. Šogad Eiropas Dažādības mēneša vadmotīvs ir nākotnes sniegtās iespējas nodarbinātībā un darba devēju spēja pielāgoties pārmaiņām.
- Gaidot Eiropas Parlamenta vēlēšanas š.g. 8. jūnijā, vairākas Latvijas nevalstiskās organizācijas rīkoja Eiropas Parlamenta deputātu kandidātu debates par dzimumu līdztiesības jautājumiem. Centrs MARTA rīkoja deputātu kandidātu debates “Pāri robežām: ES loma dzimumu līdztiesības veicināšanā”, kurā piedalījās vēlēšanu kandidātes sievietes no dažādiem politiskajiem spēkiem. Tāpat Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls š.g. 28. maijā rīkoja debates ar deputātu kandidātiem no politiskajām partijām, kas jau šobrīd strādā Saeimā un Eiropas Parlamentā.
- Š.g. 17. maijā norisinājās biedrības “HeforShe Latvia” dibināšanas pasākums, ar mērķi iedzīvināt dzimumu līdztiesības principu aizstāvību un popularizēšanu Latvijas sabiedrībā. HeforShe ir globāla solidaritātes kustība, ko 2014. gadā aizsāka ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcija (UN Women). Kustības mērķis ir iesaistīt vīriešus un zēnus kā sabiedrotos cīņā par dzimumu līdztiesību.
- Jau gadu Latvijā darbojas organizācija “Women4Cyber”, piesaistot gandrīz 200 interesentus, kā arī gada laikā sarīkojot 20 dažādus pasākumus. Organizācija ir arī uzsākusi iniciatīvu “Mēneša kiberniece”, pievēršot uzmanību kibers drošībai un sieviešu lomai šajā jomā.
- Aicinām iepazīties ar interviju ar Sondru Bagāto par sieviešu karjeras iespējām IT nozarē.

- Latvijas jaunuzņēmums “P-Agro Minerals” ir uzņemts “EmpoWomen” programmā. Tā ir Eiropas Savienības iniciatīva, kas dod iespēju sievietēm uzņēmējām no visas Eiropas iegūt papildu zināšanas. Latvijas jaunuzņēmums ir viens no 169 kandidātiem, kas pieteicās programmai. Iespēja piedalīties šoreiz dota 11 zinātnē balstītiem uzņēmumiem.

E I R O P Ā :

- Š.g. 7. maijā Eiropas Savienības Padome pieņēma ES direktīvu, kuras mērķis ir apkarot vardarbību pret sievietēm un vardarbību ģimenē. Minētais tiesību akts paredz, ka visām ES valstīm ir jānosaka kriminālatbildība par sieviešu dzimumorgānu kropļošanu, piespiedu laulībām un kibervardarbību, piemēram, intīmu attēlu kopīgošanu bez piekrišanas. Jaunais tiesību akts ietver arī pasākumus vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanai un nosaka standartus šajos noziegumos cietušo personu aizsardzībai.
- Š.g. 27. maijā Eiropas Savienības Padome pieņēma direktīvu, kas kā ekspluatācijas veidus, uz kuriem attiecas ES cilvēku tirdzniecības apkaršanas tiesību akti, pievieno surogācijas, piespiedu laulības un nelikumīgas adopcijas ļaunprātīgu izmantošanu. Jaunā direktīva arī stiprina preventīvos pasākumus, kā arī atbalstu un palīdzību noziegumos cietušajiem.
- Eiropas Savienības Padome 7. maijā oficiāli pieņēma divas direktīvas, lai stiprinātu līdztiesības iestāžu lomu visā Eiropas Savienībā. Pieņemtie tiesību akti uzlabos šo iestāžu efektivitāti, kā arī garantēs to neatkarību, nosakot kopīgas Eiropas Savienības mēroga minimālās prasības vairākās svarīgās jomās, tostarp, nosakot plašākas līdztiesības iestāžu kompetences nolūkā apkarot diskrimināciju reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma, seksuālās orientācijas dēļ, nodarbinātības jomā un diskrimināciju dzimuma dēļ sociālā nodrošinājuma jomā.

• Š.g. 7. maijā norisinājās Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padome. Padomes laikā tika apstiprināti secinājumi par sieviešu ekonomisko iespēju un finansālās neatkarības nodrošināšanu kā virzību uz patiesu dzimumu līdztiesību, kuru pamatā bija Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (EIGE) ziņojums. Secinājumos pausts aicinājums veikt stingrākus pasākumus, lai veicinātu sieviešu ekonomiskās iespējas un finansiālo neatkarību, tostarp integrējot dzimumu līdztiesības perspektīvu ekonomikas un finanšu politikā un tiesību aktos, novēršot ar dzimumu saistītu ekonomisko vardarbību, novēršot vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības un uzlabojot pēc dzimuma dalītu datu pieejamību tādās jomās kā fiskālā politika, ekonomiskā vardarbība, individuālā labklājība un aprūpes ekonomika.

- EIGE maijā ir publicējis divas publikācijas par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu. Viena no publikācijām ir veltīta dzimumu līdztiesības plāniem, lai institūcijas varētu pēc iespējas veiksmīgāk integrēt dzimumu līdztiesības principu savā darbībā. Savukārt otra publikācija ir veltīta Eiropas un nacionālajiem parlamentiem dzimumu līdztiesības principa integrēšanai un plānu izveidei.
- Eiropas Padome ir izveidojusi ceļvedi, lai veiksmīgi ieviestu Eiropas Padomes rekomendācijas migrantu, bēgļu un patvēruma meklētāju sieviešu un meiteņu tiesību aizstāvībai.
- Eiropas Banku iestāde ir publicējusi ziņojumu, kurā ir apskatīti dati par augstākā atalgojuma saņēmējiem finanšu nozarē. Ziņojumā tiek secināts, ka finanšu jomā joprojām pastāv augsta nevienlīdzība starp dzimumiem. Ievērojams vairākums augsta atalgojuma saņēmēju ir vīrieši: 90,7% no augstākā atalgojuma saņēmējiem finanšu iestādēs ir vīrieši, savukārt ieguldījumu sabiedrībās šī nevienlīdzība ir vēl izteiktāka - 96.6% no augstākā atalgojuma saņēmējiem ir vīrieši.
- Lai gan klimata pārmaiņu ietekme uz veselību visā pasaulē kļūst aizvien jūtamāka, tā vienādi neietekmē sievietes un vīriešus, kā arī Dienvideiropas un Ziemeļeiropas iedzīvotājus. Maijā žurnālā “The Lancet Public Health” publicētajā ziņojumā norādīts, ka pēdējo desmit gadu laikā Eiropā ir palielinājies ar karstumu saistīto nāves gadījumu skaits, taču sieviešu mirstība ir divreiz augstāka nekā vīriešu.

P A S A U L Ē :

- 28. maijs tiek atzīmēta kā Pasaules menstruālās higiēnas diena. UN Women aicina šajā dienā, kā arī turpmāk, runāt un aktualizēt menstruāciju nabadzības tēmu, kā arī uzsvērt, ka menstruācijas un runāšana par tām ir normāla ikdienas sastāvdaļa. Miljoniem sieviešu un meiteņu visā pasaulē joprojām nevar atļauties higiēnas preces, lai rūpētos par savu veselību un higiēnu. Nepieejamo higiēnas preču dēļ meitenes un sievietes kavē skolu, darbu un tas negatīvi ietekmē viņu veselību un labklājību.
- 18. maijā tika atzīmēta Starptautiskā sieviešu diena jūrniecībā. Tās mērķis ir veicināt sieviešu nodarbinātību jūrniecības nozarē, kā arī palielināt sieviešu atpazīstamību un redzamību šajā jomā. Šogad šai dienai veltītā tēma ir “Drošs horizonts: Sievietes veido kuģošanas drošības nākotni”.
- Aicinām iepazīties ar UNESCO Dzimumu līdztiesības ziņojumu 2024, kas novērtē sasniegto progresu dzimumu līdztiesības jomā, ņemot vērā visu līmeņu izglītību. Ziņojums īpaši fokusējas uz aspektiem, kā jaunākās tehnoloģijas var veicināt dzimumu līdztiesību izglītībā.
- Žurnālā “The Lancet” ir publicēts pētījums par dzimumu līdztiesību veselības jomā. Jaunākajā pētījumā secināts, ka vīrieši piedzīvo lielāku veselības zudumu un lielāku slimības slogu, kas izraisa priekšlaicīgu nāvi, savukārt sievietes vairāk cieš no patoloģijām, kas pasliktina viņu dzīves kvalitāti vecumdienās. Pētījuma autori norāda, ka ievērojamās atšķirības starp sievietēm un vīriešiem veselības jomā norāda uz steidzamu nepieciešamību veidot veselības politiku, kuras pamatā ir dati, kas dalīti pēc dzimuma un vecuma. Autori arī secina, ka ir svarīgi turpināt veicināt ar dzimumu saistītu pētniecību veselības jomā, kā arī īstenot pasākumus, kas ne tikai samazina slimību slogu, bet arī nodrošina lielāku vienlīdzību veselības jomā.
- 3. maijs tika atzīmēta kā Pasaules preses brīvības diena. Šajā kontekstā aicinām iepazīties ar The Guardian rakstu par sievietēm žurnālistēm - sievietes žurnālistes atrodas “riska epicentrā”, jo visā pasaulē pastiprinās uzbrukumi preses brīvībai. Kā norāda organizācijas, kas pārstāv sievietes žurnālistikā, pagājušajā gadā ir notikuši vairāki uzbrukumi un nomelnošanas kampaņas, kā arī aizturēšanas, kas vērstas pret žurnālistēm.